

# לא לעמוד עם סטופר: השלב שבו נוכל לעצור את המלחמה עם איראן

written by מאיר בן שבת | 22.03.2026

"ההתקפה על דימונה פתחה פרק חדש בשינוי מאזן הכוחות" אמר אתמול אלאדין בורוג'רדי, חבר הוועדה לביטחון-לאומי ומדיניות-חוץ של הפרלמנט האיראני ומי שעמד בראשה במשך שנים רבות.

הוא ביקש לייחס את הצלחת השיגורים בסוף השבוע, ליכולתה של טהרן "לעוור את מכ"מי האויב".

ואולם, למרות רגעי הסיפוק שאירועים אלה הסבו לגורמי-המשטר, ההתייחסות אליהם כנקודת-מפנה, היא משאלת-לב יותר מאשר הערכה מפוכחת של המציאות.

מה אפשר ללמוד מהשיגורים האחרונים לעבר ישראל? ראשית, חיזוק למה שידענו: כשירותו של האויב נפגעה, אך עדיין לא הושבתה.

שנית, יש יד מכוונת והיגיון מבצעי בהתנהלות האיראנית. דפוס השיגורים ובחירת היעדים, מעיד על כך. המטרה העיקרית של האויב היא לגרום לשחיקת העורף, ע"י שיגורים תכופים של טילים בודדים, לאורך רוב שעות היממה ובפיזור גיאוגרפי רחב.

טיווח יעדים כמו בתי הזיקוק בחיפה או דימונה, נקשר לתקיפות יעדי אנרגיה וגרעין באיראן כדי להציגן כתגמול בנוסח "עין תחת עין". אם לא יהיה בכך להרתיע, אז זה לפחות ישדר ? "גם אנחנו יכולים".

דפוס השיגורים הזה, שבו משולבים גם טילי-מצרר, מיועד לחפות על הקושי לשגר מטחים, להרחיב את הפגיעה בריכוזי אוכלוסין ולשחוק מיירטים.

אפשר שההתנהלות הסדורה-יחסית שאנו רואים בתחום ירי הטילים משקפת גם התאוששות מסויימת של מפקדים במערך הזה, תוך ניצול היתרונות שסיפק מזג האוויר החורפי ובחלוף שלושה שבועות מפרוץ המלחמה.

אשר למענה מול מציאות זו, גורמי הביטחון מדגישים בצדק כי אין כיסוי הרמטי! ראינו זאת גם בלחימה בזירות אחרות, וקל וחומר כשמדובר באיראן ? מדינה בעלת שטח עצום, שמערך הטילים שלה הוא הגדול במזרח התיכון ושבנייתו נעשתה מתוך ראייתו כאמצעי החשוב ביותר להגנתה ולהרתעת אויביה.

ובכל זאת, יש בסיס לאופטימיות באשר לכך.

ראשית, לנוכח המגמה. הירידה בשיגורי הטילים והכטב"מים מאיראן מאז תחילת המלחמה היא בשיעור של 90%. אמנם כל אדם שנהרג הוא עולם מלא וכל פצוע סוחב איתו צלקת גופנית או נפשית, אך הפער בין היקף הנפגעים בפועל לבין הפוטנציאל מעיד על היעילות הגבוהה של הסיכול והמניעה.

שנית, אובדן יכולתה של איראן לייצר טילים נוספים, כפי שנמסר בהצהרת ראש הממשלה. בהנחה שהמשטר גם יתקשה להבריח טילים ממקורות אחרים, המשמעות היא שהמלאי שברשותו הולך ופוחת, וזה לפני ההתקפות הנוספות הצפויות נגדו מצד ישראל. גם בכך, איפוא, הזמן פועל לטובתנו.

## האפקט המצטבר

"סוף המלחמה בידיים שלנו" אמר לפני כשבוע, מוחסן רזאי, דמות מפתח במסד הביטחוני האיראני, שעמד בראש משמרות המהפכה במלחמת איראן-עיראק. כיום הוא יועצו הבכיר של המנהיג העליון החדש, מוג'תבא ח'אמני.

השבוע הרביעי למלחמה נפתח בנקודת הסלמה משמעותית כשהיא משנה את פניה ממערכה על הגרעין, הטילים והיכולות האסטרטגיות למערכה אזורית שמשפיעה על שוק האנרגיה העולמי ועל יציבות המזרח התיכון. האיום שהנשיא טראמפ הציב לאיראן לפתוח את מיצרי הורמוז, ושיגור שני הטילים הבליסטיים האיראניים לעבר הבסיס הצבאי האסטרטגי באי דייגו גרסיה המשיכו את מגמת ההסלמה שהאיצה לאחר תקיפות מתקני האנרגיה באיראן, קטאר, סעודיה ואיחוד האמירויות. העימות סביב עורק הנפט המרכזי במפרץ הפרסי, הפך לאירוע בעל סיכון מערכתי לכלכלה העולמית ולבריתות הבינלאומיות המסורתיות.

זה הרקע לדגש ששם מזכיר המלחמה האמריקני פיט הגסט' בהצהרתו ולפיו "המבצע ממוקד כמו ליזר, מטרותינו לא השתנו. הן נשארו אותן מטרות כמו ביום הראשון: השמדת הטילים, המשגרים ותעשיות הייצור ומניעת יכולת גרעינית מהמשטר האיראני".

איך זה מתיישב עם תקיפת מטרות שלא בדיוק שייכות למשפחות האלה? תשובתו פשוטה: "יש לארה"ב בעלות-ברית במלחמה זו שגם להן יש יעדים". רמז עבה לפעילות הישראלית שמיועדת ליצור תנאים להחלפת המשטר.

ואמנם, המכות שישראל וארה"ב מנחיתות על המשטר, שוברות את זרועותיו. הן כוללות השמדה נרחבת של תשתיות גרעין, מערכי טילים, מתקני יצור ופיתוח של התעשיות הביטחוניות, יכולות צבאיות ימיות, יכולות אוויריות, מטות ומפקדות של משמרות המהפכה ומנגנוני הדיכוי, מתקני אנרגיה אסטרטגיים והרשימה עוד ארוכה. לצד הפגיעה בכוחו הצבאי והכלכלי ובתהליכי הפיקוד והשליטה, המערכה המשולבת מרסקת את הדימוי המאיים והמרתיע שעל בנייתו איראן שקדה במשך שנים. ומעל לכל היא מביאה גם לערעור אחיזתו של המשטר במדינה.

הדיונים המייגעים באולפני-התקשורת בשאלת סיכויי נפילת המשטר, מתעלמים מהלקח החשוב ביותר שלמדנו בקשר לכך: קשה לחזות את נקודת הקריסה של מערכות. כך ראינו ברצף נפילות המשטרים במה שכונה "האביב הערבי" וגם בסוריה.

לקח מעודד נוסף למדנו מתהליכים אלה: למכות, לחולשות ולסדקים יש אפקט מצטבר. לקח זה בהחלט יכול להיות רלוונטי למקרה שלפנינו.

כל יום של תקיפות עוצמתיות שנעשות בשותפות חסרת תקדים עם ארה"ב, גורע מאיראן יכולות אסטרטגיות, מחליש את המשטר האיראני ומקרר אותו אל קצו.

ההישג המינימאלי שנידרש במערכה הזו הוא השגה מלאה או קרוב לכך של כל המטרות הצבאיות שהוגדרו: חיסול יכולות הגרעין, מערך-טילים, תעשיות היצור של הטילים, יכולות אסטרטגיות נוספות וכן החלשת המשטר באופן שיעודד (ולכל הפחות יאפשר) את חידוש המחאות ההמוניות נגדו עד להחלפתו.

אם המלחמה תסתיים כשהמשטר נטול יכולות אסטרטגיות מאיימות ומצליח בכל זאת לעמוד על רגליו, נכון יהיה לסיימה ללא הסכם. כך שמצוקתו תימשך ותוסיף להזין את המוטיבציות נגדו. מצוקה זו היא שהוציאה את אזרחי איראן למחאות בגל הקודם ובמקרה כזה היא עשויה לספק את הקש שישבור את גבו.

פורסם בישראל היום, בתאריך 23 במרץ 2026.

\*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.